

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี

A STUDY OF THE LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN RELATION
TO THE STUDENT ASSISTANT SYSTEM OF SCHOOL

วิทยานิพนธ์
ของ
พิชามณัฐ ม่วงแก้ว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2559

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี

A STUDY OF THE LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN RELATION
TO THE STUDENT ASSISTANT SYSTEM OF SCHOOL

วิทยานิพนธ์

ของ

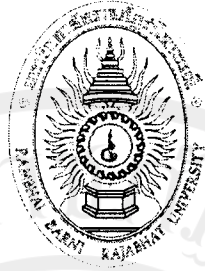
พิชามณัฐ ม่วงแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2559

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี

A Study of the Leadership of the School Administrators under Chanthaburi Primary Educational
Service Area Office in relation to the Student Assistant System of School

พิชามณูชู้ ม่วงแก้ว

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.ภูวคต บัวบางพลู)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.ขวัญศิริ เจริญทรัพย์)

วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

พิชามณูษ์ ม่วงแก้ว. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริย์มาส สุขกสิ กศ.ค. (การบริหารการศึกษา) ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์
ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Phichamon Mounkaew. (2016). **A Study of the Leadership of the School Administrators under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office in relation to the Student Assistant System of School.** Thesis. M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Professor Sureemas Sukkasi

Ed.D. (Educational Administration)

Chairman

Associate Professor Ampawan Prasertphak

M.A. (Educational Psychology and Guidance)

Member

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the leadership of the school administrators 2) investigate the student assistant system of school under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office and 3) determine the leadership of the school administrators under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office in relation to the student assistant system of school. The sample of this research was 329 teachers in 2014 who work under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office. The instrument used was a 5 rating scale questionnaire. The reliability was 0.95 and the statistics used for data analysis included : mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation.

The results of this research were as follow: 1) the leadership of the school administrators under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office was at a high level overall for all aspects. 2) student assistant system of school under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office was at a high level overall for all aspects. 3) The leadership of the school administrators under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office in relation to the student assistant system of school was positive and statistically significant at .01

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

พิชามญช์ ม่วงแก้ว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมติฐานในการวิจัย.....	4
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	การบริหารสถานศึกษา.....	8
	ความหมายของการบริหาร.....	8
	ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	9
	ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	10
	แนวทางการบริหารสถานศึกษา.....	11
	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา.....	11
	ความหมายของภาวะผู้นำ.....	11
	ความสำคัญของภาวะผู้นำ.....	12
	ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา.....	14
	ความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา.....	14
	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา.....	15
	แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	16
	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	21
	ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	21
	ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	22
	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	23
	นโยบายการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยต่างประเทศ.....	40
งานวิจัยในประเทศ.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	66
วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	82
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	98
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	111

สารบัญญัตินำ

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	46
2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	51
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	52
4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการ มองการณ์ไกล.....	53
5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลัก ในการทำงาน.....	54
6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความมุ่งประสงค์.....	55
7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการวางแผน.....	56
8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการบริหารคน.....	57
9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี.....	58
10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามความเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	60
12 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	61
13 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	62
14 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการส่งต่อ ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	63
15 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม.....	64
16 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	65
17 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา.....	99
18 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา..	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	108
20 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.....	109

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ให้เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นคนคืออยู่แล้วดียิ่งขึ้น ป้องกันและเอาใจใส่ รวมทั้งยังแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนเป็นการลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียนและยังเอื้อให้มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยมีสิ่งที่มีคุณค่าที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน คือคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนที่ได้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และได้รับโอกาสในการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและความสามารถอื่น ๆ ตามศักยภาพของตน ผู้บริหารนับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการทางการศึกษา ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำในสถานศึกษาจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารจัดการ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ดีมีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไขความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ มีความเข้าใจบุคลิกทั่วไปและเข้าใจสังคมได้ดี มีความอดทนและรับผิชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และยอมรับนับถือผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวไม่ได้หากันได้ง่าย ๆ ในสถานศึกษาที่หายากยิ่งกว่านั้นคือ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (ชร สุนทรายุทธ. 2551: 59) ภาวะผู้นำเป็นความสามารถหรือกระบวนการที่บุคคลมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นหรือกลุ่มคน กระตุ้นจูงใจให้บุคคลอื่นเชื่อถือยอมรับและทำให้เกิดความพยายาม และความสามารถที่สูงขึ้นในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ในฐานะผู้นำองค์กรจะต้องเตรียมพร้อมในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิชาการ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เนื่องจากหลักการบริหารในยุคปัจจุบันเป็นการบริหารเพื่อให้ได้งาน และน้ำใจของผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของผู้ตาม กำหนดผลงานทิศทางการปฏิบัติงาน ตลอดจนวัฒนธรรมองค์กร จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารจะเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขององค์กร (รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2550 : 166)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีเป้าประสงค์หลักคือ การพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนเก่ง และเป็นคนดี พร้อมทั้งจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ภายใต้วิถีชีวิตไทย กลไกการสร้างคนที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างสังคมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น บุคคลที่มีความสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ ผู้บริหาร โรงเรียนเพราะเป็นตัวแทนขององค์กร และเป็นศูนย์รวม

แห่งพลังร่วมของบุคลากรในองค์กร เป็นเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน สำหรับผู้ได้บังคับบัญชาต่อผลงาน ในส่วนรวมต้องเป็นผู้นำ ผู้แสวงหาความร่วมมือจากบุคลากร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ๆ ร่วมกันจัด พัฒนาการศึกษาย่างต่อเนื่อง มั่นคง บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถ ทักษะทางผู้นำของผู้บริหาร มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพ และคุณค่าขององค์กร ที่สะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์กร หรือหน่วยงานนั้น การพัฒนาคนในประเทศจะสำเร็จ ต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถวางแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง เซอร์จิอวานนี (Sergiovanmi, 1982 : 331) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีคุณภาพ คือ 1) ความจำเป็นพื้นฐาน 2) การมองการณ์ไกล 3) มีหลักการ 4) หลักในการทำงาน 5) หลักการปกครอง 6) ความมุ่งมั่นประสงค์ 7) การวางแผน 8) ความยืดหยุ่น 9) การบริหารคน 10) ความรักองค์กร และรอบบิ้นส์ (Robbins, 1978 : 3) เสนอความคิดเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้น มีความสำคัญมากในการบริหารงานที่ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญในองค์กรต้องการคนมีความรู้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว บทบาทของผู้บริหารจะต้องมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานอยู่ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ ด้วยเหตุนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 ก : 13)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 ข : 3) ให้นโยบายเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่าเป็นระบบที่เน้นกระบวนการ วิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นขั้นตอนพร้อมด้วยเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีฝ่ายกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานส่งเสริมสุขภาพ งานระเบียบวินัย งานป้องกันสารเสพติด งานระดับชั้นและคณะครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการส่งเสริม ดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และองค์กรภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 1 (2557 : 16) ได้กำหนดนโยบายในการสนับสนุนส่งเสริม

สถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการบูรณาการจัดการ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ไปสู่การศึกษาตลอดชีพ นำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ใ้ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตใจให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการ สวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษาที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้วยโอกาส พินิจ และมี ความสามารถพิเศษ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 (2557 : 18) กำหนดนโยบายในการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนได้เข้าเรียนจบตามหลักสูตรอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นกลไกขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ มาตรฐานสากล สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาบนพื้นฐานของความเป็นไทย และส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และปฏิบัติงาน เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษา จึงเห็นความสำคัญ และสนใจศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำผล จากการศึกษา ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ ประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จะได้นำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน จำนวน 2,273 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต ประจำปีการศึกษา 2558 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 329 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการมองการณ์ไกล
- 1.2 ด้านหลักในการทำงาน
- 1.3 ด้านความมุ่งประสงค์
- 1.4 ด้านการวางแผน
- 1.5 ด้านการบริหารคน

2. ตัวแปรที่ 2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ประกอบด้วย

- 2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.2 การคัดกรองนักเรียน
- 2.3 การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน
- 2.4 การป้องกันและแก้ไข ปัญหา
- 2.5 การส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลดำเนินการ ในการกระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่ม หรือองค์การเป็นเป้าหมาย ดังนี้

1. การมองการณ์ไกล หมายถึง ทักษะที่จำเป็นของผู้นำที่จะสามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ และเข้าใจที่จะนำมาสัมพันธ์กันได้อย่างดี ผู้นำที่มองเห็นการณ์ไกลจะเป็นคนที่มีมุมมองกว้างไกล มีความอดทน มีแนวความคิดกล ซึ่งสามารถทำให้เข้าใจอะไรได้ โดยใช้เวลาเพียงเล็กน้อย ผลผลิตที่ได้ก็คุ้มค่า

2. หลักในการทำงาน หมายถึง การนำเอาหลักการไปใช้งาน และวางเกณฑ์หรือมาตรฐานในการทำงานหลังการตัดสินใจแล้ว หลักในการทำงานจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเป็นอย่างดี หลักการทำงานในด้านการศึกษาหรือด้านธุรกิจอื่น ๆ ย่อมมีผลต่อผู้นำที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน

3. ความมุ่งประสงค์ หมายถึง ผู้นำต้องตั้งจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นแนวทางในการทำงาน ความสำเร็จ และความผิดพลาด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้นำได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักการ และวิธีดำเนินการ และเป็นเครื่องช่วยประสานให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจ และดำเนินไปตามแนวทางเดียวกัน

4. การวางแผน หมายถึง การเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการปฏิบัติงานระยะยาว ให้เป็นเชิงประจักษ์ การวางแผนเป็นสิ่งที่ผู้นำไม่ควรขาดในการบริหารงาน เพราะการวางแผนจะช่วยทำให้โครงสร้างใหญ่ของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติ และจะได้ทราบว่าควรทำเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ การวางแผนเป็นวิธีการบริหาร โดยยึดวัตถุประสงค์ในด้านของยุทธวิธี

5. การบริหารคน หมายถึง การพัฒนาบุคคลในหน่วยงานให้เจริญงอกงามขึ้น ผู้นำที่จะแสวงหาผลงานที่ดี ควรหาช่องทางที่จะเข้าไปประสพ หรือวัตถุประสงค์ และความต้องการของหน่วยงาน การบริหารคนจัดเป็นข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้นำที่มีคุณภาพ

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมวิธีการ และเครื่องมือ การทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2. การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

3. การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ

5. การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ จึงดำเนินการส่งต่อต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558

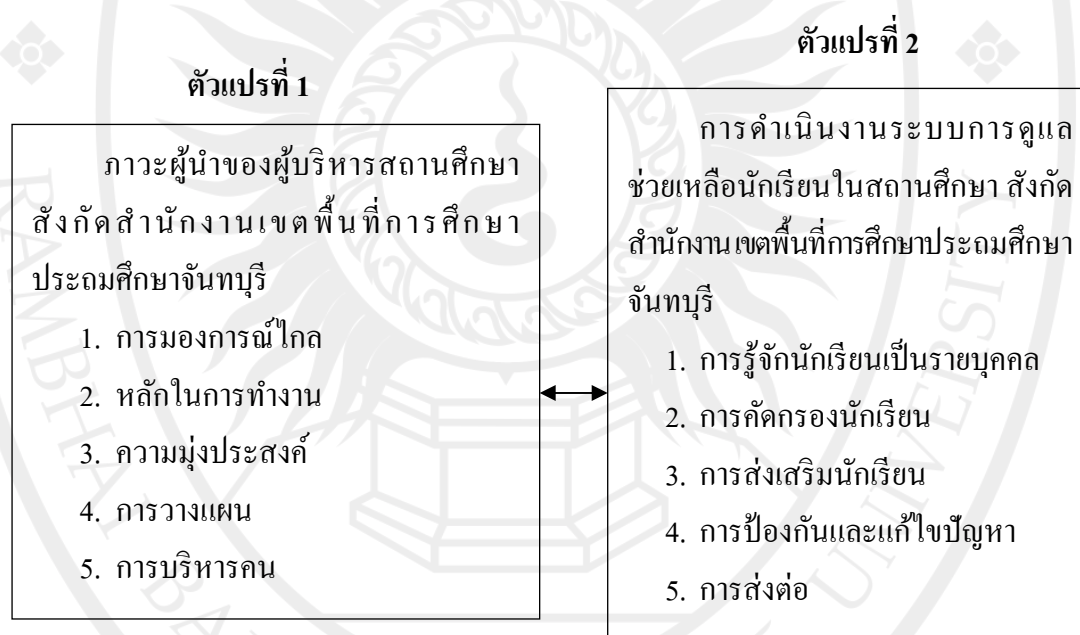
ครูผู้สอน หมายถึง ครูประจำการที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2558

ขนาดของสถานศึกษา

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ตามแนวคิดที่สอดคล้องกับเซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1982 : 331) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ก : 17 - 22)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.4 แนวทางการบริหารสถานศึกษา
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
 - 2.3 ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.4 ความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.5 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
3. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.2 ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.3 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. นโยบายการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหาร

หวน พินธุพันธ์ (2548 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง ศิลปะของการทำงานให้เสร็จ โดยใช้บุคคลอื่น ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดมุ่งหมาย

ชัยรัตน์ ผิวชัยภูมิ และคณะ (2550 : 11) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

พรพิมล ชุสอน และประยูทธ ชุสอน (2555 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่าผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่ใช้ศิลปะหรือกระบวนการทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์กร หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก

เซอร์จิโอวานนี และคณะ (Sergiovanni and et al. 1980 : 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น หรือโดยผู้อื่นเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ร็อบบินส์ และดีเซ็นโซ (Robbins and Dezenzo. 2004 : 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง ขบวนการที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ด้วยคนและทรัพยากร

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของกลุ่มบุคคลเพื่อร่วมมือกันทำกิจกรรม ให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการวางแผน การจัดการ การแนะนำ ควบคุม และทรัพยากรที่มีอย่างเหมาะสม อีกทั้งต้องดำเนินการตามขั้นตอน วิธีการที่กำหนดไว้ อย่างเป็นระบบ

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (2548 : 3) กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เกิดพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์ (2549 : 13) กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ภายในขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

ฟรานซิส (Francis. 1979 : 18 ; อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. 2552 : 32) กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง หลักการการบริหาร 2 หลักการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการผลิตสินค้า หรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ คือ ต้นทุน คุณภาพ เวลา วิธีการในการผลิต และหลักแห่งประสิทธิผล

หมายถึง แนวทางหรือวิธีการ กระบวนการหรือตัววัดนั้นสามารถตอบสนอง จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดีเพียงใดด้วยการใช้แนวทางที่เลือก การนำไปปฏิบัติ หรือตัววัดที่ใช่

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่ดี คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร และสามารถเลือกใช้พฤติกรรมในการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับตนเองและสิ่งแวดล้อม มีความมุ่งมั่นอดทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 75) ได้กำหนดความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นเรื่อง จัดระบบการศึกษาทำให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมวดที่ 2 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 9 เรื่องการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักในข้อ (6) ให้บุคคล ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหมวดที่ 4 เรื่องแนวทางจัดการศึกษาในมาตรา 29 กล่าวว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา วิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน และหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในมาตรา 57 ว่าให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

สุจิตรา สิทธิณรงค์ (2553 : 16) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการดำเนินการ การควบคุม การจัดการบริหารเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การจัดการสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ กิจกรรมบริการ งานบริหารสถานศึกษานั้น ปกติผู้บริหารมักจะจัดรูปร่างในลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือถ้าจะมีการจำแนกประเภทแตกต่างกันออกไปบ้างขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของงาน และความเห็นของผู้บริหารแต่ละคน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงความสำคัญและความจำเป็นต่อการดำเนินการ การควบคุม การจัดการบริหารเกี่ยวกับเรื่องราวในสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นศูนย์รวมของวิชาต่าง ๆ หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

แนวทางการบริหารสถานศึกษา

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2548 : 20) กล่าวว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยวิธีการกระทำเป็นขั้นตอน แต่ละขั้นตอนสัมพันธ์และต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เดิมนั้นการบริหารสถานศึกษาจะดำเนินการ โดยการควบคุมจากภายนอกหรือหน่วยงานส่วนกลาง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารในด้านต่าง ๆ ไปยังสถานศึกษาโดยตรง

บันลือ พฤกษ์วัน (2550 : 7) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองที่ดี สามารถใช้ประโยชน์จากวิชาที่เรียนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

ธีระ รุญเจริญ (2553 : 31) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินการด้วยกระบวนการเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทุกด้านจนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถพัฒนาตนเองพัฒนาหลักสูตร พัฒนาสังคม ให้ดำรงชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความสงบสุข

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของภาวะผู้นำ

วิเชียร วิทย์อุดม (2549 : 3) กล่าวว่าภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออก เมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเป็นความสามารถที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการทำงานร่วมกัน หรือร่วมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันในอันที่จะทำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมาย และประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการฝึกฝนของแต่ละบุคคล

อนันท์ งามสะอาด (2550 : 10) ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลซึ่งเป็นผู้นำ (Leader) มีอิทธิพลต่อผู้ตาม (Followers) หรือลูกน้อง (Subordinates) ขอมรับและปฏิบัติตาม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ (Objective) ของกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์

1. มุ่งให้ความรู้ในเชิงวิชาการและปฏิบัติการในเรื่องภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรอย่างมีระบบ
3. พัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารให้มีความเชี่ยวชาญอย่างมืออาชีพ

ภารดี อนันต์นวี (2551 : 77) กล่าวว่าภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม บุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญอยู่ได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำ ในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551 : 113) กล่าวว่าภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของการมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการใช้อำนาจและการใช้ฐานอำนาจต่างกัน ส่งผลต่อปฏิกริยาจากผู้ใต้บังคับบัญชาต่างกัน

สต็อกคิล (Stogdill, 1974 : 6 ; อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548 : 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม เพื่อการตั้งเป้าหมายและบรรลุเป้าหมาย

รอช และเบลิง (Rauch and Behling, 1984 : 10 ; อ้างถึงใน ทองใบ สุดชาติ, 2548 : 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการใช้อิทธิพลเพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มบรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลซึ่งเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม หรือลูกน้อง ขอมรับและปฏิบัติตามเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ความริเริ่มและสร้างไว้ซึ่งโครงสร้างของความคาดหวัง และความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกของกลุ่ม ความสามารถที่จะชี้แนะสั่งการ อำนาจการ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ ศิลปในการชี้แนะลูกน้องหรือผู้ร่วมงาน ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ กระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อให้บรรลุความต้องการของกลุ่ม หรือจุดมุ่งหมายขององค์กร

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550 ข : 8) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ดังนี้

1. เป็นผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่ม ทำให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน
2. เป็นผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

3. เป็นผู้อำนวยให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม จะต้องปฏิบัติงานในทางที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์และปฏิบัติกันด้วยดีของสมาชิกในกลุ่ม การติดต่อสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการช่วยให้หน้าที่บรรลุเป้าหมาย

การดี อนันต์นารี (2551 : 77 - 78) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ดังนี้

1. เป็นส่วนที่ดึงดูดความรู้ความสามารถต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ กล่าวขยายความก็คือ แม้ผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องงานมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าหากขาดภาวะผู้นำแล้ว ความรู้ความสามารถดังกล่าวมักจะไม่ได้ออกมาใช้หรือไม่มีโอกาสใช้อย่างเต็มที่ เพราะไม่สามารถกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน หน่วยงานประกอบด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งมารวมกัน ซึ่งจะมากหรือน้อยแล้วแต่ขนาดของหน่วยงาน บุคคลเหล่านี้มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การศึกษา ประสบการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ การที่บุคคลที่มีความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวมาอยู่รวมกันในองค์กรหนึ่ง มักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นคือความขัดแย้ง แต่ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในรูปใด ถ้าผู้บริหารในหน่วยงานมีภาวะผู้นำที่มีคนยอมรับนับถือแล้วก็จะสามารถประสานหรือช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงานได้ โดยการชักจูงประนีประนอมหรือประสานประโยชน์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้หน่วยงานที่มีความเจริญก้าวหน้า กล่าวโดยสรุปก็คือภาวะผู้นำช่วยผูกมัดเชื่อมโยงให้สมาชิกของหน่วยงานมีเอกภาพนั่นเอง

3. ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร องค์กรจะต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายอย่างเพื่อที่จะทำให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเททำงานให้ เช่น บุคคลได้ทำงานตรงตามความถนัดและความสามารถ ผู้บังคับบัญชาต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็น การประเมินการปฏิบัติงานก็ต้องมีความยุติธรรม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ก็คือ ผู้บริหารขององค์กรจะมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความยอมรับ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารไม่เพียงแต่นำองค์กรให้อยู่รอดเท่านั้น แต่จะนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศชื่อเสียงและความสำเร็จมาสู่องค์กรด้วย

4. เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากร เมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานต้องเผชิญกับสภาวะคับขันหรือสภาวะที่อาจกระทบถึงความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะในสภาพเช่นนั้นผู้บริหารจะต้องเพิ่มความระมัดระวังความรอบคอบความเข้มแข็ง และกล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่ขาดประสิทธิภาพต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานรอดพ้นจากสภาวะคับขันดังกล่าว

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารสถานการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การยุคของการแข่งขันจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ มีความสามารถ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มุ่งพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเองเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548 : 3) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งของรัฐและเอกชน

เสาวนิต เสาถำนนท์ (2549 : 12) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการของอิทธิพลที่บุคคลหนึ่งพยายามใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นเพื่อให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

คอนเจอร์ (Conger, 1989 : 79) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาในการวางแผน โยบายในเรื่องโปรแกรมทางการศึกษา และกระบวนการสอน บุคลากร นักเรียน ครู อาจารย์ การเงิน และธุรการต่าง ๆ

ยุกต์ (Yukl, 2001 : 132) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มากด้วยพลังอำนาจ เป็นบุคคลที่มีพลังขับเคลื่อนเพื่อชัยชนะและเป็นบุคคลที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่เป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้การปฏิบัติงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา

ความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550 ข : 10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการที่ผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ว่าอะไรคือความสำคัญให้ภาพความเป็นจริงขององค์กรแก่ผู้อื่นช่วยให้มองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน ภายใต้ภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก มีผู้รวบรวมความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ ดังนี้

อนันท์ งามสะอาด (2555 : 3) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ โดยผู้นำควรมีการปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานเสมอ เช่น การมีภาวะผู้นำแบบศูนย์รวมคิดแล้วสั่งการจะรู้คนเดียว ควรปรับแก้เป็นภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจ บริหารกระบวนการ

ระดับกลางบริหารที่ระดับล่างพัฒนาระบบก็จะได้ผลผลิต ที่ต้องการ และภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร ที่สำคัญ เช่น ความรับผิดชอบ การเสริมสร้างทักษะเฉพาะเรื่อง การรับมือกับเรื่องการเมืองขององค์กร การคิดอย่างมีกลยุทธ์ การรับมือกับความเครียด การบริหารจัดการทีม การสร้างแรงจูงใจ การเจรจาต่อรอง การระดมแนวคิดใหม่ ๆ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การวางแผนด้านความก้าวหน้าในอาชีพ การงานส่วนบุคคลเหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

ไฮมอน และคณะ (Haimon and et al. 1985 : 422) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญโดยผู้นำต้องมีความสามารถในการทำงานและคุณสมบัติหลายอย่างรวมกันตามที่หน่วยงานต้องการจึงจะบริหารงานให้เกิดผลดี จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ขาดความสามรถย่อมจะขาดความเชื่อถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา อันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารนอกจากจะก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญโดยแสดงบทบาทความเป็นผู้นำซึ่งมีอิทธิพลและอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการในอันที่จะบังคับบัญชา เพื่อการอำนวยความสะดวกติดต่อสื่อสาร ในห้องค์การมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

อุทัย หิรัญโต (2550 : 8 - 9) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยกระบวนการติดต่อสื่อสารติดตามซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในทางปฏิบัติ จูงใจ ริเริ่ม ประนีประนอม และประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่และบารมีเป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีความรู้ความสามารถในการทำแผนงาน มีวิสัยจูงใจให้บุคคลแต่ละคนทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการใช้อิทธิพลจูงใจให้ร่วมมือปฏิบัติ

สุทธิชัย ปัญญโรจน์ (2555 : 36 - 38) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นควรยึดหลักปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1. เก่งงาน ผู้นำต้องเป็นบุคคลที่ทำงานเก่ง มีการเรียนรู้และพัฒนาการทำงานของตนเองตลอดเวลา อีกทั้งต้องผ่านประสบการณ์ในการทำงานมานานพอสมควรซึ่งการเป็นผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่สามารถสอนงานลูกน้องได้เมื่อลูกน้องเกิดปัญหาในการทำงาน

2. เก่งคน เนื่องจากการทำงานของผู้นำต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล โดยเฉพาะกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น จำเป็นต้องใช้ศิลปะในการทำงานร่วมกัน ต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นนักสื่อสารที่ดี รู้จักวางตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้

3. เก่งคิด งานของผู้นำจำเป็นต้องใช้ความคิด โดยเฉพาะงานของผู้บริหาร ระดับสูง ยิ่งมีความจำเป็นต้องใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหา นั่น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

4. เก่งดำเนินชีวิต ผู้นำบางคนมีความสามารถในการบริหารที่เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด แต่ขาดทักษะในการดำเนินชีวิตก็อาจทำให้อายุขัยของตนเองสั้นลงได้เหมือนกัน ดังนั้นทักษะ ในการดำเนินชีวิตจึงมีความสำคัญพอ ๆ กับทักษะในการทำงาน การเป็นผู้นำที่ดีควรแบ่งสําหรับ ดูแลสุขภาพร่างกายสำหรับออกงานสังคม การดูแลครอบครัวและแบ่งเวลาสำหรับการพักผ่อน นันทนาการ เพื่อผ่อนคลายความเครียดที่เกิดจากการสะสมของการทำงาน

ลิแฮม (Lipham. 1974 : 122) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นการริเริ่ม โครงสร้างใหม่หรือกระบวนการใหม่เพื่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ หรือเพิ่มการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายและวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเก่งในด้าน ต่าง ๆ มีทักษะในการทำงาน สามารถสอนงานหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี วางตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคิดริเริ่มทำให้เกิดการพัฒนาในองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ แนวคิดของเซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ ดังนี้

1. การมองการณ์ไกล

บรรจง ชูสกุลชาติ (2548 : 99) ได้กล่าวถึงการมองการณ์ไกลไว้ว่า เป็นความสามารถ ของผู้นำที่จะมองเห็น สามารถรับรู้และเข้าใจ ต้องมองให้ไกล และมองผ่านอุปสรรคให้ทะลุ ต้องมี ความตั้งใจไม่ย่อท้อเป็นรากฐานสำคัญ ทั้งต้องสามารถคาดคะเน ได้ถึงสิ่งหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ต่อไปอีกได้อย่างถูกต้อง

ประวิทย์ อธิธิเมฆินทร์ (2550 : 102) ได้กล่าวถึงการมองการณ์ไกลไว้ว่า การมอง การณ์ไกล เป็นวิสัยทัศน์ เป็นภาพรวมที่สมบูรณ์ของความสำเร็จ ภาพรวมของความสำเร็จต้องเป็น ภาพรวมที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นจริง หรือเกิดจากการต่อยอดจากประสบการณ์ในอดีต วิสัยทัศน์นี้รวมถึงการมองการณ์ไกล การมองการณ์ไกลจะทำให้เกิดการเตรียมการสำหรับอนาคตไว้ ผู้ที่จะสามารถนำธุรกิจไปสู่ความสำเร็จได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความฝัน สามารถมองเห็นภาพรวม

ทั้งหมดของความฝันนั้น ผู้นำต้องมองไกล มองไปข้างหน้า แต่ต้องเป็นผู้เข้าใจการปฏิบัติได้จริงด้วย มิฉะนั้นความพยายามที่ลงไปไขว่คว้าสิ่งที่ไม่เหมาะสมในเชิงปฏิบัติจะทำให้เป็นการเสียเวลาเปล่า

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ออนไลน์. 2550) ให้มองไปข้างหน้า มองยาว ๆ และมองถึงอนาคต ซึ่งเป็นคำพูดที่มีความหมายดี เพราะคนที่มองการณ์ไกลนั้นจะได้รับความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ ที่ตัวทำในระยะยาว คนที่มองอะไรแคบ ๆ มองเฉพาะหน้า มองผลระยะสั้น ก็จะได้รับความสำเร็จในระยะสั้น ๆ แล้วก็ล้มเหลว ไม่นั่นคง ดังนั้น เมื่อลูกจะทำกิจการอะไรก็ตาม ลูกต้องมองการณ์ไกลเข้าไป ยิ่งเป็นงานใหญ่ยิ่งต้องมองให้ไกลยิ่งขึ้น

สายสุนีย์ สุวรรณนิษฐ์ (ออนไลน์. 2551) ได้กล่าวถึงการมองการณ์ไกลไว้ว่า คนที่มองการณ์ไม่ไกลจะเจริญก้าวหน้าเป็นหลักเป็นฐานได้ยาก ส่วนคนมองการณ์ไกลเขาจะมองอย่างรอบคอบถี่ถ้วน คิดถึงผลได้ผลเสียไม่คิดแต่ผลได้อย่างเดียว คิดถึงที่หนีทีไล่ไว้ล่วงหน้าคิดวิธีเดินหน้าและถอยหลังไว้พร้อมสรรพ พูดแบบสมัยใหม่ก็คือวางแผนดำเนินงานไว้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ พินิจพิจารณาหลายรอบหลายตลบนั่นเอง คนที่มองการณ์ไกลเขาจะไม่คิดเพียงแค่ปัจจุบันเท่านั้น แต่จะคาดการณ์ไปถึงอนาคตอันยาวไกล เพราะเขามองได้ไกลเขาจึงได้รับความสำเร็จสูงส่งผลสยายไปชั่วลูกชั่วหลาน ท่านลองฝึกเป็นคนมองการณ์ไกลดูบ้าง คือ มองไปข้างหน้ายาว ๆ มองให้ตลอดถึงลูกถึงหลานยิ่งดี อย่ามองใกล้ ๆ เพียงแคเอาตัวรอดไปวัน ๆ หรือเพียงความสำเร็จเป็นครั้งคราวเท่านั้น ฝึกมองให้ไกล ๆ วางแผนระยะยาวไว้ ทำได้อย่างนี้ท่านก็จะเป็นคนหนึ่งที่เข้าข่ายเป็นผู้มองการณ์ไกล และจะได้รับความสำเร็จถาวรเหมือนกับคนอื่น ๆ

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1982 : 331) ได้กล่าวถึงการมองการณ์ไกลไว้ว่าเป็นความสามารถของผู้นำที่สามารถจะมองเห็นความแตกต่างระหว่างยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ และเข้าใจที่จะนำมาสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี ผู้นำที่มองเห็นการณ์ไกลจะเป็นคนที่มองเห็นอะไรได้กว้าง ๆ มีความอดทน มีแนวความคิดไกล ซึ่งทำให้สามารถเข้าใจได้โดยใช้เวลาเพียงเล็กน้อย ผลผลิตที่ได้ก็คุ้มค่า

สรุปได้ว่า การมองการณ์ไกลเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้นำที่จะสามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างยุทธวิธีและยุทธศาสตร์ และเข้าใจที่จะนำมาสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี ผู้นำที่มองเห็นการณ์ไกลจะเป็นคนที่มองเห็นอะไรได้กว้าง ๆ มีความอดทน มีแนวความคิดไกล ซึ่งสามารถทำให้เข้าใจอะไรได้โดยใช้เวลาเพียงเล็กน้อย ผลผลิตที่ได้ก็คุ้มค่า

2. หลักการทำงาน

ประวิทย์ อธิเมฆินทร์ (2550 : 103) ได้กล่าวถึงหลักการทำงานไว้ว่า ความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่การใช้คน โดยเฉพาะการใช้คนในตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ผู้บริหารจึงต้องเลือกคน

เพื่อลงในตำแหน่งที่สำคัญอย่างรับผิดชอบ ผู้บริหารต้องทำสิ่งที่จำเป็นต่อองค์กร ต้องใช้คนที่มีประสิทธิภาพในตำแหน่งที่สำคัญและไม่ปล่อยให้ผู้ไร้ประสิทธิภาพรับหน้าที่สำคัญ ในการบริหารคนให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการมอบอำนาจให้กับทีมงาน แต่การมอบอำนาจจะต้องมอบให้กับบุคคลที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยพายัพ (2554 : 2) ได้ให้ความหมายของหลักการงานไว้ว่า หมายถึงเคล็ดลับเกี่ยวกับข้อคิด ในการทำงาน ที่จะช่วยปรับแนวคิดและทัศนคติที่มีผลดีต่อการทำงาน คือ หัวใจของความสำเร็จทางการทำงาน คือ ความคิดสร้างสรรค์ อย่าพยายามเป็นคน ใครว่าอะไร ฉันก็เห็นด้วยไปเสียทุกอย่าง คุณไม่จำเป็นต้องเถียง หรือโต้แย้ง ถ้าคุณยังไม่มีข้อมูล หรือ ยังไม่กล้าพูด แต่ คุณต้องพยายามฝึกสมองของคุณให้คิดในแบบของคุณอยู่เสมอ ทุกการทำงานของ คุณ คุณต้องพยายามคิดว่า คุณจะทำอะไรเพิ่มเติมให้งานที่ทำอยู่ปัจจุบันดีขึ้น สะดวกขึ้นกว่าเดิมได้ไหม หลักของการเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ง่าย ๆ ก็คือ กล้าคิด คิดให้บ่อย คิดให้มาก และคุณก็จะเป็นคนคิดสร้างสรรค์

บุญเกียรติ โชควัฒนา (ออนไลน์. 2558) ได้กล่าวถึงหลักการงานไว้ว่า การทำงานจะสำเร็จหรือล้มเหลวไม่ใช่เพราะคนอื่น แต่เพราะตัวของเราเองเท่านั้น เรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่นจะได้ไม่ต้องเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง หมั่นใช้เวลาในการทบทวนตนเอง จงมองผู้ได้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถอยู่เสมอ จงหาความสามารถของเขาให้พบ ทำงานใหญ่ ต้องรู้จักไว้ใจคน ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องรู้จักกำหนดภาพลักษณ์ของตนเอง เข้าใจบทบาทและวางท่าทีที่เหมาะสมต่อสถานการณ์

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni. 1982 : 331) ได้กล่าวถึงหลักการงานไว้ว่า เป็นการนำหลักการในข้อข้างต้นไปใช้ในการปฏิบัติงาน และวางแผนหรือมาตรฐานในการทำงาน หลังจากที่ได้ตัดสินใจแล้ว หลักในการทำงานจะมีส่วนช่วยการตัดสินใจได้อย่างดี หลักการทำงานด้านการศึกษาหรือธุรกิจอื่น ๆ ย่อมมีผลต่อผู้นำที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า หลักการทำงานเป็นการนำเอาหลักการไปใช้งาน และวางแผนหรือมาตรฐานในการทำงานหลังการตัดสินใจแล้ว หลักในการทำงานจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเป็นอย่างดี หลักการทำงานในด้านการศึกษาหรือด้านธุรกิจอื่น ๆ ย่อมมีผลต่อผู้นำที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน

3. ความมุ่งประสงค์

นรา สมประสงค์ (2548 : 161) ได้กล่าวถึงความมุ่งประสงค์ไว้ว่า เป็นการตั้งเป้าหมายการบริหาร ผู้บริหารจะต้องช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชาตั้งเป้าหมาย เพื่อให้เป้าหมายมีลักษณะเฉพาะเจาะจง มีความยากที่พอเหมาะ และเกิดการยอมรับจากผู้ได้บังคับบัญชาโดยตัวของเขาเอง

สมพงษ์ เกษมสิน (2548 : 87) ได้กล่าวถึงความมุ่งประสงค์ไว้ว่า เป็นการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานราบรื่น โดยเรียกว่าเป็นการกำหนดเป้าหมาย และจะต้องมีลักษณะของความสัมพันธ์กับความต้องการขององค์กรและบุคคลที่อยู่ในองค์กร เป้าหมายต้องชัดเจน มีเหตุผล และมีลักษณะพอดีเหมาะสมกับระยะเวลา พร้อมทั้งยังต้องสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ เพื่อลดความขัดแย้งให้น้อยที่สุด

สถาบันการพลศึกษา (ออนไลน์. 2557) ได้กำหนดถึงความมุ่งประสงค์ไว้ว่า เป็นความพยายามไปให้ถึงเป็นสิ่งที่หวังไว้ในอนาคต เป็นเครื่องบอกทิศทางให้ผู้ทำงานอย่างหนึ่งพยายามไปให้ถึงจุดนั้น เปรียบเสมือนผู้กำหนดทิศทาง เป็นการกำหนดทิศทางของกิจกรรมให้ได้ดังที่พึงประสงค์ไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นงานที่มีความสำคัญ เพราะจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้น จะเห็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา การเลือกวิธีการ กิจกรรม ตลอดจนการวัดผล จึงควรมีลักษณะที่ชัดเจนและเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni. 1982 : 331) ได้กล่าวถึงความมุ่งประสงค์ไว้ว่า เป็นการควรตั้งความมุ่งหมายในการทำงาน เพราะความมุ่งหมายจะช่วยแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการทำงาน ความสำเร็จและ ความผิดพลาด นอกจากนี้การมีความมุ่งหมายยังช่วยให้ผู้นำได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักการและวิธีดำเนินการ และเป็นเครื่องช่วยประสานให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจ และดำเนินไปตามทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า ความมุ่งประสงค์นั้นผู้นำต้องตั้งจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นแนวทางในการทำงาน ความสำเร็จ และความผิดพลาด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้นำได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักการและวิธีดำเนินการ และเป็นเครื่องช่วยประสานให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจ และดำเนินไปตามทางเดียวกัน

4. การวางแผน

อนันต์ เกตุวงษ์ (2548 : 3) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า เป็นการตัดสินใจล่วงหน้าในบรรดาทางเลือกทั้งหลายว่าจะทำอะไร ทำไม่จึงต้องทำ ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ จะกระทำเมื่อใด จะทำกันที่ไหนบ้าง และจะกระทำกันอย่างไร

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภุชณ์ (2549 : 13) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า เป็นการใช้สามัญสำนึกอย่างมีเหตุผล มองปัญหาที่มีอยู่ และพยายามหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ๆ เป็นการหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานใด ๆ ภายในเวลาที่กำหนด เป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เป็นการใช้ความรู้ความสามารถ และสามารถวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต

รุจิรา บัวรัตน์ (ออนไลน์, 2553) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า เป็นกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขและข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผนเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคน ซึ่งมีความหวังใจ สนใจหรือตระหนักถึงความสำคัญของอนาคตการวางแผน ให้คุณประโยชน์หลายประการ ทั้งแก่ส่วนบุคคลและองค์กร

พงศ์สุภา เถลิงกลิ่น (2554 : 3) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า เป็นการกำหนดแนวทางไว้ล่วงหน้า เพื่อรองรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดได้สูงสุดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ และรักษาผลประโยชน์ขององค์กรไว้

อังรี (Henri, 1964 : 8) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า เป็นการหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1982 : 331) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า เป็นการเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการปฏิบัติงานในระยะยาวให้เป็นเชิงประจักษ์ การวางแผนเป็นสิ่งที่ผู้นำไม่ควรขาดในการบริหารงาน เพราะการวางแผนจะช่วยทำให้โครงสร้างใหญ่ของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติ และจะทำให้ทราบว่าอะไรควรทำเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ การวางแผนคล้าย ๆ กับข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้บริหาร ซึ่งจะออกมาเป็นวิธีการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ในด้านของยุทธวิธี

สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นการเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการปฏิบัติงานในระยะยาวให้เป็นเชิงประจักษ์ การวางแผนเป็นสิ่งที่ผู้นำไม่ควรขาดในการบริหารงาน เพราะการวางแผนจะช่วยทำให้โครงสร้างใหญ่ของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติ และจะได้ทราบขั้นตอนที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ การวางแผนคล้าย ๆ กับข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้บริหาร ซึ่งจะออกมาเป็นวิธีการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ในแง่ของยุทธวิธี

5. การบริหารคน

พะยอม วงศ์สารศรี (2549 : 5) ได้กล่าวถึงการบริหารคนไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินการสรรหา คัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงาน เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน และยังรวมไปถึงการแสวงหาวิธีการที่ทำให้สมาชิกที่ต้องพ้นจากการทำงานด้วยเหตุพหุผลภาพ เกษียณอายุ หรือเหตุอื่นใดในงาน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภุชณ์ (2549 : 33) ได้กล่าวถึงการบริหารคนไว้ว่าเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การวางแผน การวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อจะได้มาใช้ประโยชน์ และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรด้านมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการที่ว่านี้รวมถึงหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งหมด นับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน จนกระทั่งออกจากงาน

ธงชัย สันติวงษ์ (2550 : 3) ได้กล่าวถึงการบริหารคนไว้ว่า เป็นภารกิจของผู้บริหารทุกคนและของผู้ชำนาญการด้านบุคลากร โดยเฉพาะที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร

ชาญณรงค์ วงศ์วิชย (ออนไลน์. 2556) ได้กล่าวถึงการบริหารคนไว้ว่า เป็นการวางแผนเป้าหมาย สร้างบุคลากรเพื่อเริ่มการทำงานใหม่ ผู้นำไม่ว่าจะในระดับโลก ระดับชาติ ระดับองค์กร ต่างก็สามารถเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ การบริหารคนให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะในที่สุดแล้ว ไม่มีใครจะดำรงความเป็นผู้นำได้ตลอดกาล ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป คงเหลือไว้แต่ชื่อเสียงที่สะสมไว้ในขณะที่ยังคงเป็นผู้นำ ขึ้นอยู่กับว่า ท่านปรารถนาให้ชนรุ่นหลังกล่าวขานถึงท่านอย่างไรซึ่งท่านเท่านั้นที่จะเป็นผู้เลือกเดิน

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanini. 1982 : 331) ได้กล่าวถึงการวางแผนไว้ว่า ถ้าปราศจากความปรารถนาดีจากบุคคลอื่นในหน่วยงานแล้ว ความสำเร็จของงานนั้นจะมีได้น้อยมาก ดังนั้นถ้าผู้นำหวังที่จะแสวงหาผลงานที่ดี ควรจะต้องหาทางที่จะเข้าใกล้เป้าหมาย ประสงค์ วัตถุประสงค์ หรือความต้องการของหน่วยงาน จุดประสงค์ของการบริหารงานในหน่วยงาน ควรเป็นการพัฒนาบุคคลในหน่วยงานให้เจริญงอกงามขึ้น การบริหารคนจัดเป็นข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้นำที่มีคุณภาพสรุปได้ว่า การบริหารคนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การวางแผน การวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงาน และการวางแผนในการบริหาร อีกทั้งเป็นภารกิจของผู้บริหารทุกคนเพื่อให้ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (2549 : 9) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงาน ที่ตรวจสอบได้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีระบบที่มีมาตรฐาน สามารถดำเนินการเพื่อ ประกันคุณภาพการศึกษาได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 6) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และการแก้ไข ปัญหาให้แก่ นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นวิกฤติทั้งปวง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ก : 13) ให้ความหมายของการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงาน ที่ตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการการกระทำที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริม พัฒนาให้ นักเรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ และมีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารเสพติดตามที่สังคมต้องการ เป็นการทำงาน ที่มีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 1 - 3) ได้กำหนดความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม ให้ นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังนั้นความจำเป็นในการสร้างระบบภูมิคุ้มกัน ที่เข้มแข็ง การมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยดำเนินการควบคู่ ไปกับระบบการจัดการเรียนการสอน

กระทรวงสาธารณสุข (2552 : 20 - 24) ได้กำหนดความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสภาพปัญหาต่าง ๆ จึงได้มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทางด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้เกิดปัญหาหรือถูกลามมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง และสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนในเบื้องต้นได้ โดยให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน รวมทั้งกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีความสำคัญ โดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน และนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อการจัดกลุ่มและเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียน อันจะนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 17 - 22) ได้กำหนดไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญมีวิธีการ และเครื่องมือแตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 18) ได้กำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ปัญหาให้นักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนดังนี้

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1 ด้านการเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียนและพฤติกรรมกรเรียนในห้องเรียน ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน ความสามารถพิเศษและการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น

2.1 ด้านร่างกาย รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ น้ำหนัก โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน และการมองเห็น

2.2 ด้านจิตใจ พฤติกรรม รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ อารมณ์ ซึมเศร้า วิตกกังวล ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ขี้อาย

3. ด้านครอบครัว แยกเป็น

3.1 ด้านเศรษฐกิจ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ รายได้ของบิดามารดา ผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ จำนวนพี่น้อง บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่รับผิดชอบนักเรียนความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน เป็นต้น

4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูอาจารย์พบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการหรือเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ (โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย. 2558 : 3)

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูหรือเพื่อนของนักเรียน รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้เป็นอย่างดี มิให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา และมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบสะสมไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปีการศึกษา ก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้) เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้นโดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตโดย แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมการปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ ซึ่งช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น ซึ่งแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 ข : 20)

2.1 ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก

2.2 ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน

2.3 ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่มีข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษา ก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึก การตรวจสุขภาพของนักเรียนซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การสังเกต เป็นกลวิธีใช้ศึกษาเด็ก เพื่อจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในตัวนักเรียนได้มากที่สุด เพื่อที่ครูได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่การสังเกตจะใช้ได้ผล

ก็คือเมื่อผู้สังเกตได้รับการฝึกฝนการสังเกตมาเป็นอย่างดีและได้มีการสังเกตอย่างเป็นระบบ ก็จะต้องสังเกตทั้งพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกแต่ละสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กในขณะนั้นสังเกตเด็กในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ในขณะสังเกตเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ กันและมีการสังเกตเด็กเป็นระยะเวลาานพอสมควร ผู้สังเกตที่ขาดคุณภาพอาจจะทำให้การสังเกตขาดความเชื่อถือได้ และเกิดความผิดพลาดในการจดบันทึกรายงานผลการสังเกต แม้ว่า การสังเกตจะมีขอบเขตจำกัด บางประการ แต่ผู้สังเกตได้กระทำอย่างมีหลักเกณฑ์และรอบคอบแล้ว ผลของการสังเกตย่อมจะสามารถเชื่อมั่นได้ การสังเกตเป็นเทคนิควิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลและในบางครั้งอาจเป็นการช่วยเสริมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และยังช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่า ตรงตามความเป็นจริงเพียงใดและยังทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเที่ยงตรงขึ้นอีกด้วย การสังเกตเป็นการช่วยครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้เข้าใจผู้เรียนดีขึ้น เช่น ในขณะที่ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูมักสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อได้รับทราบว่าผู้เรียนมีความสนใจฟังหรือไม่สนใจครูผู้สอน และนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาวินิจฉัยเพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป

3.2 การสัมภาษณ์ เป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนวใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก การสัมภาษณ์มี 2 ชนิด คือ การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงและการสัมภาษณ์ เพื่อให้คำปรึกษา การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติม ข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีอื่น เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจตัวเด็กอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ส่วนการสัมภาษณ์ เพื่อให้คำปรึกษาเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แก้ปัญหาของตนที่กำลังประสบอยู่ได้ เพื่อให้เขาได้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การสัมภาษณ์เป็นวิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์จะเห็นพฤติกรรมของเด็กสามารถนำมาประกอบการพิจารณาในการทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น การสัมภาษณ์อาจสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เพื่อนของเด็ก ครูผู้สอนเด็กคนนั้น เป็นต้น

3.3 การเยี่ยมบ้าน เป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูแนะแนวได้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน เป็นการเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการรู้จักนักเรียนเฉพาะที่โรงเรียนไม่ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนอย่างถูกต้องเสมอไปเพราะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่แสดงออกที่โรงเรียนนั้น แท้ที่จริงอาจจะมีสาเหตุมาจากสภาพความเป็นไปทางบ้านก็ได้ จึงมีความจำเป็นที่ครูและผู้แนะแนวจะต้องออกไปทำการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดในการศึกษาเด็ก ข้อมูลที่ควรจะได้จากการเยี่ยมบ้าน คือ สภาพทั่วไปของบ้าน สิ่งแวดล้อมของบ้านบุคคลที่อยู่ในบ้าน เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียน เจตคติของ

ผู้ปกครองที่มีต่อเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูจึงควรทราบข้อมูลด้านนี้

3.4 การตรวจสอบสภาพและระเบียบสุขภาพ จัดว่าเป็นวิธีและเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน ทำให้สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาของนักเรียนได้ง่ายขึ้น เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนนั้น บางครั้งอาจมีสาเหตุมาจากการมีสุขภาพไม่ดีก็ได้ ดังนั้นการตรวจสอบสภาพและระเบียบสุขภาพจึงเป็นกลวิธีและเครื่องมือที่จะขาดเสียมิได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูอาจารย์พบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2. การคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 21) ได้กำหนดไว้ว่าการคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนทั่วไปไม่มีปัญหารุนแรงใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือส่วนรวมในด้านลบ แต่อาจมีความยุ่งยากเกิดขึ้นได้เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือภาวะวิกฤตในชีวิตประจำวัน

2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต ปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองดื่ม เสพ สูบ ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหามีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียน

จะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผลการคัดกรอง นักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติโดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจผิดว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู-อาจารย์ เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครู-อาจารย์ในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีประเด็นในการพิจารณาการคัดกรองนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียน

- 1.1.1 ผลการเรียนรู้ที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน
- 1.1.2 ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน
- 1.1.3 ความสามารถในการเรียน
- 1.1.4 ความสม่ำเสมอในการมาเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ ประเด็นการพิจารณา คือ

- 1.2.1 การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี
- 1.2.2 ความถนัด ความสนใจและผลงานในอดีตที่ผ่านมา
- 1.2.3 บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน
- 1.2.4 การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย ประเด็นการพิจารณา คือ

2.1.1 ความผิดปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น

2.1.2 โรคประจำตัว

- 2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง
- 2.1.4 ความสะอาดของร่างกาย
- 2.2 ด้านจิตใจ - พฤติกรรม ประเด็นการพิจารณา คือ
- 2.2.1 สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือซึมเศร้า
- 2.2.2 ความประพฤติ
- 2.2.3 พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเรียน ความสามารถพิเศษ และการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น
- 2.2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น
3. ด้านครอบครัว
- 3.1 ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นการพิจารณา คือ
- 3.1.1 ผู้หารายได้ให้ครอบครัว
- 3.1.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน
- 3.1.3 ความพอเพียงของรายรับกับรายจ่าย
- 3.1.4 จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน
- 3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน ประเด็นการพิจารณา คือ
- 3.2.1 ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง
- 3.2.2 ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม
- 3.2.3 ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่มักทะเลาะเบาะแว้งใช้ความรุนแรง ในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหงื่อลอย แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน
- 3.2.4 การใช้สารเสพติด การดื่มสุราหรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วย เรื้อรัง/รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว
- แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน
1. ระเบียบสะสม
 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
 3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

4. วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน ครูอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม การสังเกตการณ์สอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ ของนักเรียน แฟ้มสะสมงานและการสอบถามจากนักเรียนโดยตรง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557 : 3) ได้กำหนดไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการในการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษา ไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน จะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

3. การส่งเสริมนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 29 - 30) ได้กำหนดไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ประกอบด้วย

1. กิจกรรมโฮมรูม (Home Room) โฮมรูม หมายถึง ห้องที่กำหนดให้ครูคนใดคนหนึ่ง มีหน้าที่รับผิดชอบต่อนักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อลงเวลามาเรียนของนักเรียนทั้งในเวลาเช้า และบ่ายและประกาศแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบทั้งอบรม ตักเตือน สั่งสอนให้ความรู้ ที่ประโยชน์แก่นักเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็น เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมมีความแตกต่างกันไป บางโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมนี้ในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียนโดยเวลาวันละประมาณ 15 - 20 นาที บางโรงเรียนอาจจัดสัปดาห์ละครั้ง ๆ ประมาณ 40 - 50 นาที โดยอาจจัดในช่วงเช้าหรือเย็นแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ส่วนครูผู้ดำเนินการกิจกรรมโฮมรูมนั้น โดยทั่วไปมอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดำเนินการเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดทั้งวัน สามารถเห็นและเข้าใจ ในปัญหาและพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนในห้องเรียนได้อย่างดี

กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเป็นสุข มีคุณค่าและประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสคุ้นเคยและรู้จักนักเรียนในความดูแลมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันการจัดกิจกรรมโฮมรูมนั้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและฝึกทักษะต่าง ๆ มากกว่าการบรรยาย การออกคำสั่งหรือพูดให้กลัว โดยจัดให้ครอบคลุมสาระใน 5 ด้าน ซึ่งประมวลจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้และอาชีพ
2. ด้านการปรับตัว
3. ด้านเพศและการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่มีผลกระทบต่อจิตใจ
4. ด้านยาเสพติด
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมโฮมรูม โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมโฮมรูมสั้น ใช้เวลา 15 - 20 นาที
2. กิจกรรมโฮมรูมยาว ใช้เวลา 50 - 60 นาที

ทั้งนี้การใช้โฮมรูมสั้นหรือโฮมรูมยาวขึ้นอยู่กับปัญหาความต้องการนโยบาย วัตถุประสงค์ และความพร้อมของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 30) ได้กำหนดไว้ว่า บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง อ่านใจ เกม บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริง

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด

3. ให้กำลังใจและให้โอกาสนักเรียนประสบความสำเร็จเพื่อสร้างความเชื่อมั่น และเห็นคุณค่าในตนเอง

4. สร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร อบอุ่น เอื้ออาทร
5. ให้ความรัก ให้ความเวลาแก่นักเรียนเสมอ รวมทั้งให้โอกาสและการเสริมแรงในการปรับพฤติกรรม
6. สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบความสามารถและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 30) ได้กำหนดไว้ว่า กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน ที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ช่วยให้นักเรียนที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้
 - 1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
 - 1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย
 - 1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้
 - 1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน
2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาก็ดำเนินการตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย
3. วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

4. วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

รูปแบบของการแนะแนวในการจัดกิจกรรมโฮมรูมสรุปเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้
 ขั้นที่ 1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการการจัดกิจกรรมโฮมรูมซึ่งครูแนะแนวควร
 ทำหน้าที่นี้

ขั้นที่ 2 สำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อให้ได้กิจกรรมที่นักเรียนสนใจ
 และสอดคล้องกับความต้องการและประโยชน์ต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 3 พิจารณาลักษณะของผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของ
 นักเรียน

ขั้นที่ 4 ศึกษาหลักสูตร

ขั้นที่ 5 กำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้วางโครงการกิจกรรมโฮมรูมจะต้องกำหนดหัวข้อเรื่อง
 ในการจัดโฮมรูมแต่ละครั้งให้ครอบคลุมการแนะแนวการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวด้านสังคม
 และส่งต่อในระดับชั้นนั้น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เพิ่มเติมในหัวข้อที่เป็นประโยชน์และเป็นการให้
 ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ขั้นที่ 6 จัดกิจกรรมโฮมรูมในลักษณะสำ เร็จรูปแต่ละหน่วยประกอบด้วย
 จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีจัดกิจกรรม อุปกรณ์และการประเมินผล เพื่อการสะดวกในการนำไปใช้
 ซึ่งจะเป็นการช่วยครูไม่ใช่อการเพิ่มภาระแก่ครู

2. การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom Meeting) การประชุมผู้ปกครอง
 ในชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่
 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง
 การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น
 ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพ ความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียน การป้องกัน
 หรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการ
 ประชุมนี้มีค่าใช้จ่ายรายวันสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว
 แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น
 ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ดังนี้

2.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ
 โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการ
 จัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ
 หรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียน

ในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคนและอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุม จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่มีประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาคควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ดังนี้

2.4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

2.4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557 : 3) ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนาและการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ทั้งนักเรียนกลุ่มปกติ หรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็น การช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวช่วย ในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง นักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่าง บ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 32 - 34) ได้กำหนดไว้ว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรรีความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหานั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคล

ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ทุกครั้งที่การช่วยเหลือนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ ดังนี้

การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้นเป็นการช่วยเหลือทั้งด้านความรู้สึกรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คำปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพคือ ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษาโดยกระบวนการในการให้คำปรึกษาที่จะต้องสร้างสัมพันธภาพพิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหาและยุติ การปรึกษาการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้นครูที่ปรึกษาควรจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัดอบรมให้
2. หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ค : 32) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้ 5 แนวทาง ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช้ในคาบเรียน โดยส่วนใหญ่จึงเป็นเวลาเช้าก่อนเข้าแถวหรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรมอาจทำเป็นชมรมเป็นโครงการหรือเป็นงานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับตัวนักเรียนและความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลายซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเองโดยมีครูที่ปรึกษา การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้นและหากมีเทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

2. กิจกรรมในห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมมีบทบาทในกลุ่มและได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมร่วมกับเพื่อนมากกว่าเนื้อหาวิชาการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) หรือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน แต่ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาก็กับนักเรียนก็สามารถดำเนินการในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี โดยขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียน

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกันทั้งด้านความสามารถบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริงและไม่มีปัญหาในการจับคู่หรือถูกข่มขู่ ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแลนักเรียนทั้งคู่ ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กันและยินดีให้หรือรับการดูแลช่วยเหลือจากเพื่อนอีกคนหนึ่ง ครูปรึกษาต้องดูพฤติกรรมของทั้งคู่ อยู่เสมอว่า ช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

3.1 นักเรียนที่เรียนเก่งให้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อการติวหรือสอนเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า

3.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง จับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่ได้แสดงความสามารถออกมาให้เห็นเพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถออกมา เช่น การเล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด เป็นต้น

3.3 นักเรียนที่ชอบเก็บตัว ขี้อาย ไม่มีเพื่อน ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ภาพดี มีจุดแข็งด้านสัมพันธภาพทางสังคม

4. กิจกรรมซ่อมเสริม เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งครูในระดับชั้นเดียวกันจำเป็นต้องร่วมมือ ร่วมใจกันวางแผนสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือ เรียนรู้ช้าไม่ทันเพื่อนครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานขอความร่วมมือจากครูประจำวิชา ก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม

5. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาควรมีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียน จากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นแทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้านไม่พอใจทั้งกับครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเองและการเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียนเป็นการส่วนตัว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 26) ได้กำหนดไว้ว่า ข้อควรตระหนักในการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนมี ดังนี้

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนแต่ละคนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัวเพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557 : 3) ได้กำหนดไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ มีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นการดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็น

ปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ

5. การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข : 38 - 39) ได้กำหนดไว้ว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียน มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของ ครูที่ปรึกษา ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการ แก้ไข กลุ่มนักเรียนที่ควรได้รับการพิจารณาส่งต่อ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่มีปัญหา เฉพาะด้านแนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า
2. สรุปลักษณะส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึก การส่งต่อหรือประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง
3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูด ที่สร้างสรรค์ ระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวลหรือโกรธเป็นต้น แต่ให้นักเรียน มีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามกรณีที่ครูปรึกษาพิจารณาว่า เหมาะสม
4. ครูที่ปรึกษาคำนวณ เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้ เรียบร้อย
5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

โรงเรียนบ้านหนองแม่แตง (ออนไลน์, 2558) ได้กำหนดการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหา ของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของ ครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลาม กลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้

ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่ากรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียน จะดูแลช่วยเหลือได้ แผนภูมิแสดงกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557 : 4) ได้กำหนดไว้ว่า กรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ ให้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ไม่ปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือเป็นปัญหาใหญ่ยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

สรุปได้ว่า การส่งต่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือ จึงดำเนินการส่งต่อต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

นโยบายการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 ข : 1) ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยมีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ 2558 ดังนี้

1. เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

2. เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษาให้ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาส มีความรู้และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป โดยเฉพาะทักษะการอ่าน เขียน และการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน

3. เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะและกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย มาตรฐาน และการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อม การเรียนรู้

4. ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถ ในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ที่สอดคล้องกับวิชาชีพ

5. เร่งสร้างระบบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กรคุณภาพที่แข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพ มีความสามารถรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน ได้เป็นอย่างดี

6. เร่งรัดปรับปรุงให้โรงเรียนเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจน เป็นสถานศึกษาคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล

7. สร้างระบบการควบคุมการจัดการการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่มีข้อมูล สารสนเทศ และข่าวสาร เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างพร้อมบริบูรณ์ และมีนโยบาย การประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม

8. สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เร่งจัดการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ปรับปรุงระบบของโรงเรียนให้เป็นแบบร่วมคิดร่วมทำ การมีส่วนร่วมและการประสานงาน สามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพกลุ่มบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น

9. เร่งปรับระบบการบริหารงานบุคคล มุ่งเน้นความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรม ให้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนในการเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพ ขวัญและกำลังใจ สร้างภาวะจูงใจ แรงบันดาลใจ และความรับผิดชอบในความสำเร็จตามภาระหน้าที่

10. มุ่งสร้างพลเมืองดีที่ตื่นตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้ และทำให้ การศึกษานำการแก้ปัญหาสำคัญของสังคม

11. ท่วมมาตรการเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่พัฒนาช้าลงและ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่ไม่ได้คุณภาพ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนต้องเสียโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการนำสถานศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

แบส และคณะ (Bass and et al. 1987 : Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภาวะผู้นำตามการรับรู้ และตามคาดหวังของผู้ใต้บังคับบัญชา ผลการศึกษาพบว่า การแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำเชิงจัดการของผู้บริหารระดับกลางมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำเชิงจัดการของผู้บริหารระดับสูง การแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับสูง มีระดับสูงกว่าผู้บริหารระดับกลาง การแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านบุคลิกภาพที่น่านับถือ การยอมรับความแตกต่างของบุคคล การกระตุ้นให้ผู้ตามใช้สติปัญญา และการแสดงภาวะผู้นำเชิงจัดการในด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ของผู้บริหารระดับสูง ตามความคาดหวังของผู้บริหารระดับกลาง มีระดับสูงกว่าการรับรู้ ส่วนการจัดการ โดยยึดกฎระเบียบของผู้บริหารระดับสูงตามความคาดหวัง มีระดับต่ำกว่าการรับรู้

เบนเนเดโต (Benedetto. 1988 : 2037-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กในชนบท ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของครูใหญ่

เฟลตัน (Felton. 1995 : 1063A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครู ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของครู และพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพสูงกว่าผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา

คอสซี่ (Kosse. 2007 : 131) ได้ศึกษาความสมบูรณ์ในการติดตามประเมินผลดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน : การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผลคะแนนเฉลี่ยด้านความสมบูรณ์ในภาพรวมขององค์ประกอบทั้ง 8 ด้านเปิดเผยให้เห็นว่า กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีความสมบูรณ์ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ผลในส่วนของผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลกระทบในด้านบวกต่อผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ณรงค์ชัย साไพรวัดย์ (2549 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมหาพิชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับกลาง 3) ด้านความพึงพอใจของนักเรียนด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ความพึงพอใจด้านครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนด้านนักเรียน มีความพึงพอใจในระดับมาก

พรศิษฏ์ คำรอด (2549 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นมาตรฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมโชค โพธิ์งาม (2550 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามการรับรู้ของครูปฏิบัติการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามการรับรู้ของครูปฏิบัติการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ภทธีรยา คังก้อง (2551 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า บริบทในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากรและสภาพแวดล้อมในชุมชนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การจัดงบประมาณดำเนินการ การจัดทำโครงการ แผนปฏิบัติงาน ปฏิทินการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมในและนอกห้องเรียน ส่งต่อภายในนักเรียนที่มีปัญหาหาคัดต่อการดูแลช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังพบว่าการดำเนินงานกับการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการประสานงาน รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหารโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การขาดงบประมาณและยานพาหนะในการเยี่ยมบ้านนักเรียน

จักรพันธ์ ไชยยิ่งกฤษศิริ (2553 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีภาวะผู้นำโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้าราชการครูที่มีวุฒิภาวะต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวมและรายด้านเมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

สรัญญา เกิดแก้ว (2553 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการคล้อย ด้านความสามารถพิเศษ ด้านการยอมรับคุณค่าแห่งปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาตามลำดับ การจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ

ตามลำดับ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2554 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมในสถานศึกษาประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาประเภทโรงเรียนขยายโอกาส 3) ปัญหาที่พบมากที่สุดในแต่ละด้าน และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สุพรรณิ ภูแก้ว (2555 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คือ โรงเรียนครูที่ปรึกษาไม่เพียงพอส่งผลให้ขาดการดูแลนักเรียนที่ต่อเนื่องและทั่วถึง รองลงมาคือ ครู นักเรียน ในสถานศึกษา ขาดความรู้ที่ชัดเจนในด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดครูที่ปรึกษาได้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องทั่วถึง

ภัศรา ชูเสน (2558 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะใช้ อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ในองค์กร หรือหน่วยงานนั้น การพัฒนาบุคลากรจะสำเร็จ ต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถวางแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่การปฏิบัติ

ได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงนำการใช้ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ คือ 1) การมองการณ์ไกล 2) หลักในการทำงาน 3) ความมุ่งมั่นประสงค์ 4) การวางแผน 5) การบริหารคน ในส่วนของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ มาศึกษาวิจัย อันเป็นประโยชน์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,273 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนด กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 329 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง แบ่งเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 64 คน ขนาดกลาง จำนวน 181 คน ขนาดใหญ่ จำนวน 84 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ครูผู้สอน	ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก	444	64
ขนาดกลาง	1,252	181
ขนาดใหญ่	577	84
รวม	2,273	329

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1993 : 247) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert, 1993 : 247) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับน้อย

1 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อดำเนินการ

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน

3. สร้างแบบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 64 - 65) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึงเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตั้งแต่ 0.20 - 0.81 และค่าอำนาจจำแนกการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ 0.23 - 0.84

6. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.90 และความเชื่อมั่นด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเท่ากับ 0.95

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายระดับของความสัมพันธ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2552 : 314)

0.90 ขึ้นไป	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.70 - 0.89	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30 - 0.69	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)
3. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยใช้สถิติ t-test

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบค่าที (t-test)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
r	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

ขนาดสถานศึกษา	n = 329	
	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	64	19.45
ขนาดกลาง	181	55.02
ขนาดใหญ่	84	25.53
รวม	329	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.02 รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ร้อยละ 25.53 และสถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 19.45 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ปรากฏผลดังตาราง 3 - 9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมองการณ์ไกล	4.68	0.33	มากที่สุด	3
2. หลักในการทำงาน	4.73	0.24	มากที่สุด	1
3. ความมุ่งประสงค์	4.73	0.28	มากที่สุด	2
4. การวางแผน	4.63	0.37	มากที่สุด	5
5. การบริหารคน	4.66	0.36	มากที่สุด	4
รวม	4.69	0.25	มากที่สุด	

จากตาราง 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ หลักในการทำงาน ($\bar{X} = 4.73$) ความมุ่งประสงค์ ($\bar{X} = 4.73$) และการมองการณ์ไกล ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการมองเห็นไกล

การมองเห็นไกล	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์	4.69	0.48	มากที่สุด	3
2. มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล	4.79	0.41	มากที่สุด	1
3. สามารถวินิจฉัยปัญหา และคาดการณ์เหตุการณ์ได้ดี	4.74	0.44	มากที่สุด	2
4. มีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์	4.69	0.48	มากที่สุด	4
5. มีการศึกษาค้นคว้ามุมมองใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและใช้เป็นข้อเสนอแนะ	4.50	0.52	มาก	5
รวม	4.68	0.33	มากที่สุด	

จากตาราง 4 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมองเห็นไกล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล ($\bar{X} = 4.79$) สามารถวินิจฉัยปัญหา และคาดการณ์เหตุการณ์ได้ดี ($\bar{X} = 4.74$) และมีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์ ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักในการทำงาน

หลักในการทำงาน	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำสิ่งใหม่ๆ มาสู่สถานศึกษาเสมอ	4.64	0.52	มากที่สุด	5
2. มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ	4.74	0.46	มากที่สุด	3
3. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบงาน	4.81	0.40	มากที่สุด	1
4. เน้นถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.68	0.47	มากที่สุด	4
5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ	4.79	0.41	มากที่สุด	2
รวม	4.73	0.24	มากที่สุด	

จากตาราง 5 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบงาน ($\bar{X} = 4.81$) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.79$) และมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.74$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความมุ่งประสงค์

ความมุ่งประสงค์	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน	4.81	0.42	มากที่สุด	2
2. มีการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์ ของส่วนรวม	4.77	0.44	มากที่สุด	3
3. มีการผลักดันให้ครูปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น	4.87	0.35	มากที่สุด	1
4. ระบุจุดประสงค์หลักในการดำเนินงาน ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจได้อย่างชัดเจน	4.55	0.52	มากที่สุด	5
5. แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะ ทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้	4.64	0.50	มากที่สุด	4
รวม	4.73	0.28	มากที่สุด	

จากตาราง 6 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านความมุ่งประสงค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ มีการผลักดันให้ครูปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.87$) มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.81$) และมีการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.77$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการวางแผน

การวางแผน	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีการวางแผนและประสานการปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.73	0.45	มากที่สุด	2
2. สามารถจัดลำดับความคิดและกระบวนการแก้ปัญหาได้	4.54	0.52	มากที่สุด	3
3. ระบุความสำคัญของวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน	4.52	0.52	มากที่สุด	4
4. เสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.50	0.53	มาก	5
5. วางแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.84	0.41	มากที่สุด	1
รวม	4.63	0.37	มากที่สุด	

จากตาราง 7 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการวางแผน โดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ วางแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.84$) มีการวางแผนและประสานการปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.73$) และสามารถจัดลำดับความคิดและกระบวนการแก้ปัญหาได้ ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการบริหารคน

การบริหารคน	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. เป็นที่พึงให้แก่ผู้ร่วมงาน มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้	4.74	0.47	มากที่สุด	2
2. สามารถบริหารการทำงานเป็นทีมได้	4.88	0.37	มากที่สุด	1
3. มีการระบุและมอบหมายงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล	4.68	0.49	มากที่สุด	3
4. มีการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.52	0.52	มากที่สุด	4
5. ยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง	4.48	0.54	มาก	5
รวม	4.66	0.36	มากที่สุด	

จากตาราง 8 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการบริหารคน โดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ สามารถบริหารการทำงานเป็นทีมได้ ($\bar{X} = 4.88$) เป็นที่พึงให้แก่ผู้ร่วมงาน มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ ($\bar{X} = 4.74$) และมีการระบุและมอบหมายงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปรากฏดังตาราง 9 - 14

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา	ระดับของการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.56	0.41	มากที่สุด	2
2. การคัดกรองนักเรียน	4.55	0.39	มากที่สุด	3
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.51	0.36	มากที่สุด	4
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.35	0.42	มาก	5
5. การส่งต่อ	4.63	0.35	มากที่สุด	1
รวม	4.52	0.32	มากที่สุด	

จากตาราง 9 แสดงว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย
3 ลำดับแรก คือ การส่งต่อ ($\bar{X} = 4.63$) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.56$) และการคัดกรอง
นักเรียน ($\bar{X} = 4.55$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ส่งเสริมให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.59	0.50	มากที่สุด	3
2. มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.64	0.48	มากที่สุด	2
3. สนับสนุนให้ใช้เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย	4.42	0.54	มาก	6
4. ส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักสำรวจตนเอง	4.43	0.58	มาก	5
5. จัดกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลในระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.74	0.47	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู	4.48	0.54	มาก	4
7. มุ่งเน้นให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.40	0.52	มาก	7
รวม	4.56	0.41	มากที่สุด	

จากตาราง 10 แสดงว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ จัดกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลในระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.74$) มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.64$) ส่งเสริมให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การคัดกรองนักเรียน	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	4.63	0.52	มากที่สุด	4
2. กำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้ของเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจน	4.65	0.51	มากที่สุด	3
3. สามารถ วิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนได้อย่างถูกต้อง	4.47	0.60	มาก	
4. ชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน	4.47	0.53	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียน	4.29	0.76	มาก	6
6. ข้อมูลของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ต้องเก็บไว้เป็นความลับ	4.68	0.47	มากที่สุด	1
7. ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดกรองนักเรียน	4.67	0.47	มากที่สุด	2
รวม	4.55	0.39	มากที่สุด	

จากตาราง 11 แสดงว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ข้อมูลของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ต้องเก็บไว้เป็นความลับ ($\bar{X} = 4.68$) ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.67$) และกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้ของเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ชัดเจน ($\bar{X} = 4.65$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การส่งเสริมนักเรียน	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.78	0.41	มากที่สุด	2
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	4.79	0.44	มากที่สุด	1
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.33	0.50	มาก	6
4. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของนักเรียน	4.42	0.52	มาก	4
5. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.37	0.49	มาก	5
6. มีการเชิญผู้ปกครองเข้าประชุมร่วมกับโรงเรียน เพื่อร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน	4.33	0.70	มาก	7
7. ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้และความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน	4.57	0.51	มากที่สุด	3
รวม	4.51	0.36	มากที่สุด	

จากตาราง 12 แสดงว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ($\bar{X} = 4.79$) ส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.78$) และส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้และความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ($\bar{X} = 4.57$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การป้องกันและแก้ไขปัญหา	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	4.26	0.44	มาก	6
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง	4.46	0.51	มาก	1
3. ส่งเสริมทักษะในการให้คำปรึกษาของครู	4.15	0.62	มาก	7
4. ส่งเสริมให้ครูดำเนินกิจกรรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.49	มาก	4
5. ส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง	4.44	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้มีความหลากหลายของการจัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.38	0.49	มาก	4
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมในการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา	4.39	0.72	มาก	3
รวม	4.35	0.42	มาก	

จากตาราง 13 แสดงว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.46$) ส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.44$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมในการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.39$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการส่งต่อ ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การส่งต่อ	n = 329			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการส่งต่อ	4.76	0.46	มากที่สุด	1
2. จัดให้ครูมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องขณะที่นักเรียนอยู่ในการดูแลช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ	4.54	0.52	มากที่สุด	6
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อนักเรียน	4.54	0.51	มากที่สุด	5
4. ให้ความร่วมมือระหว่างครูกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.67	0.47	มากที่สุด	2
5. ส่งเสริมให้ครูจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	4.60	0.52	มากที่สุด	4
6. ส่งเสริมให้มีการประสานงานกันระหว่างครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอก	4.66	0.51	มากที่สุด	3
รวม	4.63	0.35	มากที่สุด	

จากตาราง 14 แสดงว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาด้านการส่งต่อ ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.76$) ให้ความร่วมมือระหว่างครูกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.67$) และส่งเสริมให้มีการประสานงานกันระหว่างครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปรากฏผลดังตาราง 15 - 16

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r	p
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี	0.52**	.00
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี		

**p < .01

จากตาราง 15 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	
	r	p
1. การมองการณ์ไกล	0.36**	.00
2. หลักในการทำงาน	0.24**	.00
3. ความมุ่งประสงค์	0.37**	.00
4. การวางแผน	0.41**	.00
5. การบริหารคน	0.60**	.00
รวม	0.52**	.00

** $p < .01$

จากตาราง 16 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารคน การวางแผน ความมุ่งประสงค์ และการมองการณ์ไกล มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่หลักในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,273 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต ประจำปีการศึกษา 2558 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 329 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามครูผู้สอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 329 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 329 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ของข้อมูล และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยใช้สถิติเชิงพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 55.02 รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดใหญ่ ร้อยละ 25.53 และสถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 19.45 ตามลำดับ
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือหลักในการทำงาน ความมุ่งมั่นประสงค์ และการมองการณ์ไกล ตามลำดับ
3. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ การส่งต่อ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำและผู้ตาม ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการโน้มน้าวสร้างแรงบันดาลใจมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ภาวะผู้นำเกิดขึ้นได้ในทุกระดับการจัดการ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในการจัดการระดับสูงเท่านั้น ผู้นำ

เป็นบุคคลที่มากด้วยอำนาจที่มีพลังขับเคลื่อนเพื่อชัยชนะและเป็นบุคคลที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ ผู้ที่เป็นผู้นำในการบริหารจัดการให้การปฏิบัติงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ประสบผลสำเร็จเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา และภาวะผู้นำจะช่วยให้อบรมเป้าหมายกลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของกองทัพอากาศ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2554 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมในสถานศึกษาประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาประเภทโรงเรียนขยายโอกาส 3) ปัญหาที่พบมากที่สุดในแต่ละด้านและแนวทางแก้ปัญหาคือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากสภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันอันเกี่ยวข้องกับนักเรียนซึ่งเป็นเด็กทะเลาะชวชนมีมากมาย เช่น ภัยสารเสพติด ความล้มเหลวทางการเรียน ภัยทางเพศการใช้ความรุนแรงและการกลั่นแกล้ง

รังแก อุบัติเหตุบนท้องถนนหรือในโรงเรียน เหล่านี้ล้วนเป็นสภาวะวิกฤตที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมโชค โพธิ์งาม (2550 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อยญา เกิดแก้ว (2553 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ควรเน้นด้านการวางแผนเกี่ยวกับการเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ระบุนความสำคัญของวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน และสามารถจัดลำดับความคิดและกระบวนการแก้ปัญหาได้

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยการส่งเสริมทักษะในการให้คำปรึกษาของครู ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูดำเนินกิจกรรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีความหลากหลายของการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมในการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลงานปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ (Best Practice)
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). รายงานการสัมมนาการศึกษาของโรงเรียนร่วมกับสมาคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2552). คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ :
ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง. (2554). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). ราชบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- จักรพันธ์ ไชยอังกฤศิริ. (2553). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- ชัยรัตน์ ผิวชัยภูมิ และคณะ. (2550). การศึกษาบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศึกษาขั้นพื้นฐาน
ช่วงชั้นที่ 1 - 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา
และครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาญณรงค์ วงศ์วิชย์. (2556). การบริหารคนแบบสามก๊ก. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<https://www.gotoknow.org/posts/522276>. 8 กุมภาพันธ์ 2559.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตรกิจ อินเตอร์
โพรเกรสซิฟ.
- ณรงค์ชัย สาไพรวัดย์. (2549). การศึกษาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนมหาพิชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวิล มาตรฐาน. (2548). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ :
เสมาธรรม.
- ทองใบ สุธาจารี. (2548). ภาวะผู้นำ กลไกขับเคลื่อนองค์กรแห่งการเรียนรู้. อุบลราชธานี :
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2550). องค์กรและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

- ธีระ รุณเจริญ. (2553). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ธนาเพลส.
- นรา สมประสงค์. (2548). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิตราช.
- บรรจง ชุตกุลชาติ. (2548). ยุทธศาสตร์การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- บันลือ พลกษะวัน. (2550). ยุทธศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเกียรติ โชควัฒนา. (2558). หลักคิด คติพจน์และปรัชญาในการทำงาน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.pattanakit.net/index.php?lay=show&ac=article&Id=506858>.
8 กุมภาพันธ์ 2559.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประวิทย์ อธิเมฆินทร์. (2550). ผู้นำเต็ม ๑๐๐. กรุงเทพฯ : ออปจูนเนชั่นแนล.
- พงศ์สุภา เถลิ้มกลิ่น. (2554). การวางแผนและสภาพแวดล้อมธุรกิจ หน่วยที่ 2. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พรพิมล ชูสอน และประยุทธ ชูสอน. (2555). ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการในโรงเรียน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรศิษฐ์ คำรอด. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพกับการบริหารงานตามบทบาทสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาโพธิวงศาจารย์. (2550). คำพ่อ-คำแม่ ตอนมองการณ์ไกล. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://thaimisc.pukpik.com/freewebboard/php/vreply.php?user=dokgaew&topic=9761>.
26 ธันวาคม 2558.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2549). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สุภา.
- ภัทริยา ดังก้อง. (2551). การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรดิตต์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- ภัสรา ชูเสน. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยพายัพ. (2554). หลักการบริหาร. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ.

- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2550). **มนุษย์สัมพันธ์ : พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุจิรา บัวรัตน์. (2553). **การวางแผนดูแลสุขภาพและครอบครัว**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http:// www.thaigoodview.com UploadImage/0d7d9d6b-fbff-4a13-b251-53a4136886fb](http://www.thaigoodview.com UploadImage/0d7d9d6b-fbff-4a13-b251-53a4136886fb). 15 ธันวาคม 2558.
- โรงเรียนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). **คู่มือครูที่ปรึกษา แบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. นครศรีธรรมราช : ฝ่ายกิจการนักเรียน.
- โรงเรียนบ้านหนองแม่แตง. (2558). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://bannongmaetaeng.com/data_86842. 4 ธันวาคม 2558.
- วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล. (2548). **การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ : พิชฌเนศ.
- วิเชียร วิทญ์อุดม . (2549). **ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- เสาวนิต เสาวนันท . (2549). **ภาวะผู้นำ**. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลย์สงคราม.
- สถาบันการพลศึกษา. (2557). **จุดมุ่งหมายวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา**. แหล่งที่มา : <http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-bin/webpili/unit3/level3-1.html>. 15 ธันวาคม 2558.
- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2548). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ : นกการพิมพ์.
- สร้อยญา เกิดแก้ว. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สายสุนีย์ สุวรรณนิตย์. (2551). **มองการณ์ไกล**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts>. 8 มิถุนายน 2558.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. (2549). **คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด**. ดรสด : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. (2557). รายงานผลการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. จันทบุรี : กลุ่มนโยบายและแผนงาน สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2557). รายงานผลการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. จันทบุรี : กลุ่มนโยบายและแผนงาน สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2557). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
สระบุรี : กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ
การจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2552 ก). คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2552 ข). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2552 ค). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2558 ก). นโยบาย. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2558 ข). สภาพความสำเร็จ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000150/proj_dist/friend/friend_6.4 ธันวาคม 2558.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุจิตรา สิทธิณรงค์. (2553). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.
- สุทธิชัย ปัญญาโรจน์. (2555). ครบเครื่องเรื่องนักบริหาร. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส (1989).
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำ
ที่สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิรัตน์ เอ็ดดูลักษณ์.
- _____. (2550 ก). ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพรส.
- _____. (2550 ข). ภาวะผู้นำ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://suthep.ricr.ac.th/leader10.doc>.
16 ธันวาคม 2558.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสีโยกฤษณ์. (2549). หลักการบริหารเบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
สวัสดิการสำนักงาน.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). ภาวะผู้นำในองค์การการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปัญญามหาชน.

- สุพรรณิณี ภูแก้ว. (2555). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2548). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- อนันท์ งามสะอาด. (2550). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร. ศรีสะเกษ : วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ.
_____. (2555). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.sisat.ac.th.
12 มกราคม 2555.
- อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์. (2549). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พรสิวิการพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. (2550). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์การพิมพ์.
- Bass, B.M. and et al. (1987). "Transformational Leadership and the Falling Dominoes Effect,"
Group and Organization Studies. 12 () : 73 - 87.
- Benedetto, D.R.R. (1988). "Principal Leadership Style and Student Achievement in Small Rural
School of New Mexico," **Dissertation Abstracts International**. 49 (4) : 2037-A.
- Conger, J. A. (1989). **The Charismatic Leader: Behind the Mystique of Exceptional
Leadership**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Felton, S.L. (1995). **Transactional and Transformational Leadership and Teacher Job
Satisfaction**. Doctoral Dissertation, Department of Philosophy Science. Mississippi :
The University of Mississippi.
- Haimon, T and et al. (1985). **Management**. 5 th ed. Boston, Massachusetts : Houghton Mifflin.
- Henri, Fayol. (1964). **General Industrial Management**. London : Pitman.
- Kosse, S. (2007). "Integrity of SAT Interventions : Relationship of Components to Student
Outcomes," **Dissertation Abstracts International**. 67 (7) : 131.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size For Research Activities,"
Educational And Psychological Measurement. 30 (3) : 607 - 610.
- Likert, R. (1993). **A Technique for The Measurement of Attitude**. Chicago : Read MC Nally.
- Lipham, James M. (1974). **Individualized Instruction Unit Method of Teaching
Administrator Relationship**. Madison : Wisconsin Research and Development
Center for Cognitive University of Wisconsin.
- Robbins and Dezenzo. (2004). **Management**. 6 th ed. New Jersey: Practice - Hall.
- Robbins. (1978). **Organization Behavior**. 9 th ed. New Jersey: Practice - Hall.

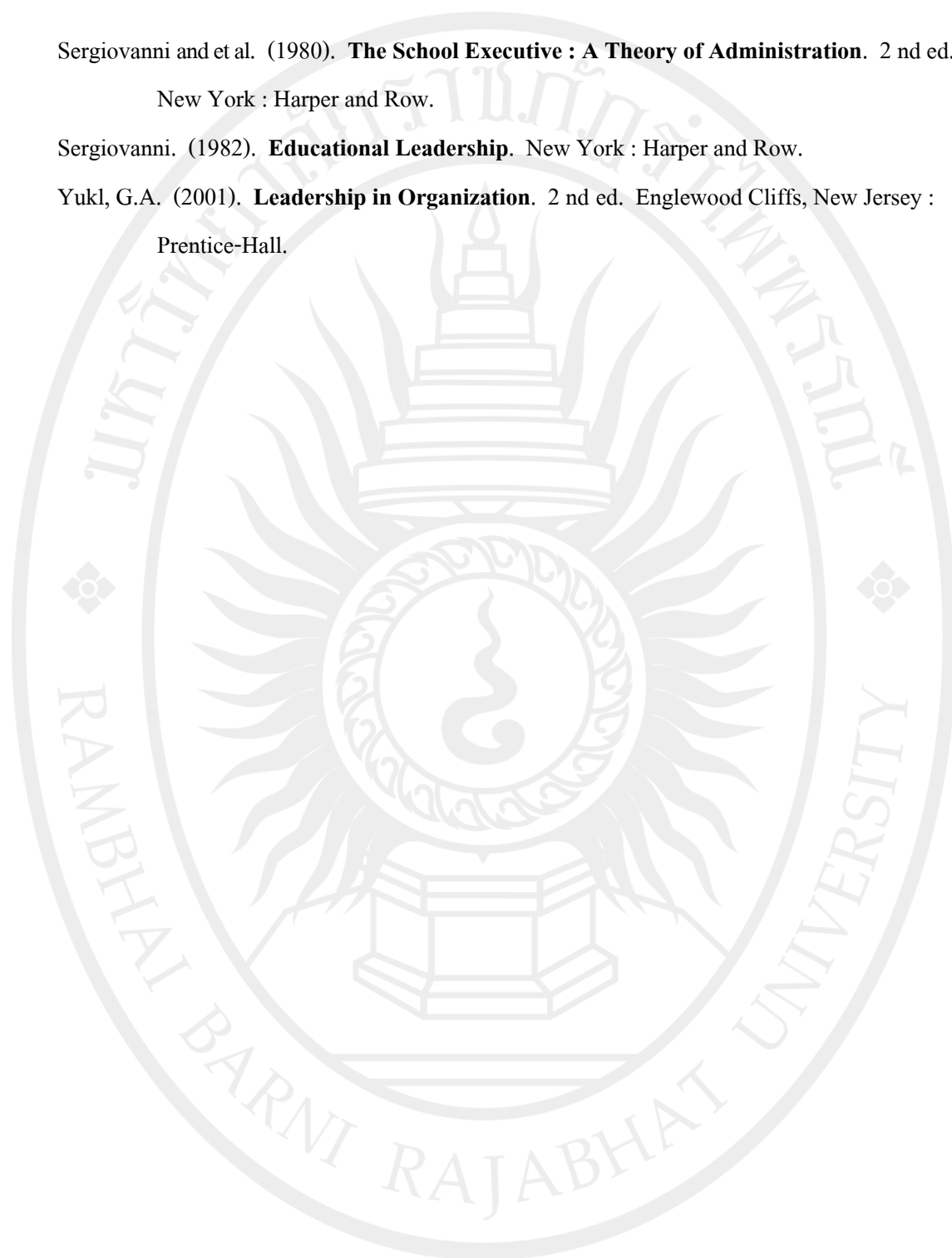
Sergiovanni and et al. (1980). **The School Executive : A Theory of Administration.** 2 nd ed.

New York : Harper and Row.

Sergiovanni. (1982). **Educational Leadership.** New York : Harper and Row.

Yukl, G.A. (2001). **Leadership in Organization.** 2 nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey :

Prentice-Hall.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์รญา ภูเสตวงษ์ อาจารย์ประจำภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. นายมนตรี วัฒนานะ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหนองคัน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. นายอำนาจ ชยางคานนท์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคลองบอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
4. นางสาวรุ่งนภา พันธุ์มณี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
5. นางเพ็ญวดี เจริญนาม ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดท่าหัวแหวนประจักษ์พงษ์วิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์วราญา ภูเสดวงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองคัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูษ์ ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองบอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นายอำนาจ ชยางคานนท์ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นางสาวรุ่งนภา พันธุ์มณี เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าว เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าหัวแวนประจักษ์พวงวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถาม ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านคือ นางเพ็ญวดี เจริญนาม เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าว เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕ ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูชู่ ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุมัติขอความเห็นชอบจากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวพิชามณูชู่ ม่วงแก้ว เก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอนของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติหน้าที่การงาน หรือด้านส่วนตัวของผู้ตอบแต่ประการใด จึงขอความกรุณาท่านตอบให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของผู้ตอบทุกข้อจึงมีคุณค่า และถือว่าเป็นความลับเฉพาะบุคคล ที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวพิชามณูช ม่วงแก้ว

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ขนาดของสถานศึกษา

- ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา)
- ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน)
- ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

คำชี้แจง

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีภาวะผู้นำระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีภาวะผู้นำระดับมาก
3	หมายถึง	มีภาวะผู้นำระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีภาวะผู้นำระดับน้อย
1	หมายถึง	มีภาวะผู้นำระดับน้อยที่สุด

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
การมองการณ์ไกล						
1.	มีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์					
2.	มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล					
3.	สามารถวินิจฉัยปัญหา และคาดการณ์เหตุการณ์ได้ดี					
4.	มีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์					
5.	มีการศึกษาค้นคว้ามุมมองใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและใช้เป็นข้อเสนอแนะ					
หลักในการทำงาน						
6.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำสิ่งใหม่ ๆ มาสู่สถานศึกษาเสมอ					
7.	มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ					
8.	ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบงาน					
9.	เน้นถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีม					
10.	ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
ความมุ่งประสงค์						
11.	มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน					
12.	มีการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม					
13.	มีการผลักดันให้ครูปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
14.	ระบุจุดประสงค์หลักในการดำเนินงานให้ผู้ร่วมงานเข้าใจได้อย่างชัดเจน					
15.	แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้					
การวางแผน						
16.	มีการวางแผนและประสานการปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
17.	สามารถจัดลำดับความคิดและกระบวนการแก้ปัญหาได้					
18.	ระบุความสำคัญของวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน					
19.	เสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน					
20.	วางแผนทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ					
การบริหารคน						
21.	เป็นที่พึ่งให้แก่ผู้ร่วมงาน มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้					
22.	สามารถบริหารการทำงานเป็นทีมได้					
23.	มีการระบุและมอบหมายงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล					
24.	มีการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อความก้าวหน้า ในวิชาชีพ					
25.	ยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

คำชี้แจง

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะแบบสอบถาม
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โปรดตอบทุกข้อ

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	การดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1.	ส่งเสริมให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
2.	มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
3.	สนับสนุนให้ใช้เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย					
4.	ส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสำรวจตนเอง					
5.	จัดกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลในระเบียบวิธีของนักเรียนเป็นรายบุคคล					
6.	สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู					
7.	มุ่งเน้นให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล					
	การคัดกรองนักเรียน					
8.	ส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์ในการ แบ่งกลุ่มนักเรียน					
9.	กำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้ของเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ได้ชัดเจน					
10.	สามารถ วิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง					
11.	ชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน					
12.	ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียน					

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	การดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
13.	ข้อมูลของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ต้องเก็บไว้เป็นความลับ					
14.	ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดกรองนักเรียน					
การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน						
15.	ส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนา นักเรียน					
16.	ส่งเสริมการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา					
17.	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ					
18.	ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของ นักเรียน					
19.	ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
20.	มีการเชิญผู้ปกครองเข้าประชุมร่วมกับโรงเรียน เพื่อร่วมหา แนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน					
21.	ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้และความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมก่อนเรียน เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจ ที่ตรงกัน					
การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา						
22.	ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิค ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน					
23.	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน โดยเน้น ที่การปฏิบัติจริง					
24.	ส่งเสริมทักษะในการให้คำปรึกษาของครู					
25.	ส่งเสริมให้ครูดำเนินกิจกรรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน อย่างต่อเนื่อง					
26.	ส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง					

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	การดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
27.	ส่งเสริมให้มีความหลากหลายของการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียน					
28.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมในการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหา					
การส่งต่อ						
29.	ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเพื่อประโยชน์ ในการส่งต่อ					
30.	จัดให้ครูมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องขณะที่นักเรียนอยู่ในการ ดูแลช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ					
31.	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อนที่จะ ดำเนินการส่งต่อนักเรียน					
32.	ให้ความร่วมมือระหว่างครูกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับ การแก้ปัญหานักเรียน					
33.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร					
34.	ส่งเสริมให้มีการประสานงานกันระหว่างครู ที่จะช่วยเหลือ นักเรียนในการส่งต่อภายใน และภายนอก					

ภาคผนวก ง
คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 17 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการข้อความ	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
การมองการณ์ไกล								
1. มีความสามารถในการวิเคราะห์ เหตุการณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กว้างไกล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. สามารถวินิจฉัยปัญหา และ คาดการณ์เหตุการณ์ได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. มีความสามารถในการถ่ายทอด วิสัยทัศน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. มีการศึกษาค้นคว้ามุมมองใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและใช้เป็น ข้อเสนอแนะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักในการทำงาน								
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำสิ่งใหม่ ๆ มาสู่สถานศึกษาเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูแสดง ความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. เน้นถึงความสำคัญของการทำงาน ร่วมกันเป็นทีม	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
10. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ร่วมงาน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ความมุ่งประสงค์								
11. มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการ ดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12. มีการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
13. มีการผลักดันให้ครูปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14. ระบุจุดประสงค์หลักในการ ดำเนินงานให้ผู้ร่วมงานเข้าใจ ได้อย่างชัดเจน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
15. แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่าง แน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จ ตามที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
การวางแผน								
16. มีการวางแผนและประสานการ ปฏิบัติตามแผน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
17. สามารถจัดลำดับความคิดและ กระบวนการแก้ปัญหาได้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18. ระบุความสำคัญของวัตถุประสงค์ ได้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19. เสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ในการ ปฏิบัติงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
20. วางแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
การบริหารคน								
21. เป็นที่พึงให้แก่ผู้ร่วมงาน มีความ น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22. สามารถบริหารการทำงานเป็นทีมได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23. มีการระบุและมอบหมายงาน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24. มีการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงาน ด้วยความตั้งใจ เพื่อความก้าวหน้า ในวิชาชีพ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
25. ยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคคล ที่เกี่ยวข้อง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 18 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการข้อความ	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล								
1. ส่งเสริมให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. สนับสนุนให้ใช้เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. ส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสำรวจตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. จัดกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลในระเบียบวาระของนักเรียนเป็นรายบุคคล	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
6. สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. มุ่งเน้นให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
การคัดกรองนักเรียน								
8. ส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์ ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. กำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้ของ เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ได้ชัดเจน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
11. ชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดเกณฑ์เพื่อแบ่งกลุ่ม นักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
13. ข้อมูลของนักเรียน โดยเฉพาะ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ต้องเก็บไว้เป็นความลับ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
14. ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เกณฑ์เดียวกัน ในการคัดกรองนักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน								
15. ส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการ จัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนานักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
17. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20. มีการเชิญผู้ปกครองเข้าประชุมร่วมกับโรงเรียน เพื่อร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21. ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้และความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
การป้องกันและแก้ไขปัญหา								
22. ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยเน้นที่การปฏิบัติจริง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
24. ส่งเสริมทักษะในการให้คำปรึกษาของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
25. ส่งเสริมให้ครูดำเนินกิจกรรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26. ส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27. ส่งเสริมให้มีความหลากหลายของการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมในการขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
การส่งต่อ								
29. ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการส่งต่อ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
30. จัดให้ครูมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องขณะที่นักเรียนอยู่ในการดูแลช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้วยตนเองก่อนที่จะดำเนินการส่งต่อนักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
32. ให้ความร่วมมือระหว่างครูกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	ผู้เชี่ยวชาญ							
	1	2	3	4	5			
33. ส่งเสริมให้ครูจัดทำบันทึกการ ส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	-1	+1	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
34. ส่งเสริมให้มีการประชุมงานกัน ระหว่างครู ที่จะช่วยเหลือนักเรียน ในการส่งต่อภายใน และภายนอก	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การมองการณ์ไกล		การวางแผน	
1.	0.50	1.	0.20
2.	0.35	2.	0.39
3.	0.35	3.	0.71
4.	0.46	4.	0.72
5.	0.22	5.	0.33
หลักในการทำงาน		การบริหารคน	
1.	0.29	1.	0.58
2.	0.24	2.	0.47
3.	0.26	3.	0.56
4.	0.18	4.	0.81
5.	0.15	5.	0.32
ความมุ่งประสงค์			
1.	0.35		
2.	0.29		
3.	0.29		
4.	0.34		
5.	0.50		

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.81 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.95

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่าง
 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนในสถานศึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		การป้องกันและแก้ไขปัญหา	
1.	0.64	1.	0.61
2.	0.66	2.	0.32
3.	0.57	3.	0.45
4.	0.61	4.	0.67
5.	0.51	5.	0.49
6.	0.28	6.	0.52
7.	0.70	7.	0.75
การคัดกรองนักเรียน		การส่งต่อ	
1.	0.60	1.	0.26
2.	0.60	2.	0.84
3.	0.32	3.	0.77
4.	0.78	4.	0.35
5.	0.69	5.	0.40
6.	0.41	6.	0.60
7.	0.44		
การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน			
1.	0.23		
2.	0.41		
3.	0.62		
4.	0.84		
5.	0.66		
6.	0.55		
7.	0.32		

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ
ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาอยู่ระหว่าง 0.23 - 0.84

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 0.95

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวพิชามณูชู่ ม่วงแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	6 กรกฎาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	18/20 ตำบลท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู ค.ศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสฤติเดช จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2550	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี